

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
30.05.2025**

Θέμα Α

A1.

Η νευροεπιστήμονας Μπάρμπαρα Πομεχιόφσκα εξετάζει την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Αρχικά, υποστηρίζει ότι η δημιουργική σκέψη προκύπτει από τη συνδυαστική και παραγωγική ικανότητα του ανθρώπου. Πρόκειται για έννοια απεριόριστη, ωστόσο, δεν είναι γνωστές οι συνθήκες διαμόρφωσής της. Η επιστήμονας με την ομάδα της, λοιπόν, μελετώντας το αρχικό στάδιο ανάπτυξης λόγου, διαπιστώνει ότι η δημιουργικότητα καλλιεργείται από τη βρεφική ηλικία παρά την αντίληψη ότι συνιστά γνώρισμα χαρισματικών ενηλίκων. Συνεπώς, κρίνει αναγκαία τη μελέτη τόσο βιολογικών όσο και κοινωνικών παραγόντων οι οποίοι αναστέλλουν την ανάπτυξη της δημιουργικότητας.

Θέμα Β

B1.

- α. Σωστό**
- β. Σωστό**
- γ. Λάθος**
- δ. Λάθος**
- ε. Σωστό**

B2.

Το **Κείμενο 1** αποτελεί δείγμα επιστημονικού λόγου και γράφτηκε με σκοπό να πληροφορηθούν και να πειστούν οι αναγνώστες για την αναμφισβήτητη αξία της δημιουργικότητας και τη δυναμική της σχέση με την εκπαίδευση. Στην πρώτη παράγραφο γίνεται χρήση **ονοματικών συνόλων**: «στην ενασχόληση με τις τέχνες...προβληματικές καταστάσεις» που δίνει στον λόγο επισιμότητα, σοβαρότητα και αντικειμενικότητα σχετικά με τα οφέλη ενασχόλησης με τις τέχνες ενώ, παράλληλα, τονίζει τη διάρκεια εξυπηρετώντας τον σκοπό του συγγραφέα να αποδείξει ότι χαρακτηριστικά όπως η φαντασία, η κατανόηση εννοιών και η ανάληψη πρωτοβουλιών συνδέονται άρρηκτα με την καλλιτεχνική ενασχόληση καθιστώντας το ύφος καθολικό, με σκοπό να εξηγήσει τις δεξιότητες και τις αρετές που καλλιεργούνται μέσω της δημιουργικής έκφρασης. Στην τρίτη παράγραφο ο συντάκτης χρησιμοποιεί το **γ' ενικό πρόσωπο**: «η συμμετοχή των παιδιών....για το μικρό παιδί» με σκοπό να βεβαιώσει τη δυναμική σχέση της δημιουργικότητας με την εκπαίδευση, μέσω των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, που λαμβάνουν χώρα στο σχολείο, εξασφαλίζοντας αξιοπιστία και αποδεικτική ισχύ.

Άλλες γλωσσικές επιλογές:

- **οριστική έγκλιση**: «η οποία οδηγεί σε κάποια μορφή, συνδέεται άμεσα»
- **αναφορική/κυριολεκτική/δηλωτική λειτουργία της γλώσσας**: «ταυτόχρονα, η ίδια η εμπειρία...και να αναπτυχθεί»
- **ειδικό λεξιλόγιο/όροι**: «αποκλίνουσα σκέψη», « πολυαισθητηριακές εμπειρίες»
- **παθητική σύνταξη**: «συνδέεται άμεσα με τη φαντασία»
- **επιστημική τροπικότητα**: «εξασφαλίζει, αδιαμφισβήτητα»

B3.α. Ο τίτλος του κειμένου 2 έχει επικοινωνιακό αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, με τη συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας: «Η δημιουργικότητα αρχίζει από την κούνια», το ύφος γίνεται παραστατικό, άμεσο και παιγνιώδες. Παράλληλα, ο αναγνώστης προιδεάζεται για το περιεχόμενο του κειμένου και διεγείρεται το ενδιαφέρον του, καθώς αισθάνεται έκπληξη, σχετικά με το γεγονός ότι η καλλιέργεια της δημιουργικότητας ξεκινά από πολύ μικρή ηλικία, εφόσον τονίζεται πως ένα μικρό ανθρώπακι έχει την ικανότητα για συνδυαστική σκέψη.

B.3 β. Θα πρέπει, επομένως, να **μελετηθούν** (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες **από τις οποίες επηρεάζεται** αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους». Με τη μετατροπή της σύνταξης σε παθητική, το ύφος γίνεται πιο επίσημο και αντικειμενικό (τυπικό, ουδέτερο, απρόσωπο, αποστασιοποιημένο, σύνθετο)

**αρκούν δύο από τις παραπάνω επισημάνσεις*

ΘΕΜΑ Γ

Ο αφηγητής του κειμένου 3 προβληματίζεται όταν συνειδητοποιεί ότι έχει εγκλωβιστεί σε ένα τυποποιημένο εργασιακό περιβάλλον που τον αλλοτριώνει. Η έλλειψη δημιουργικότητας, η ρουτίνα και οι επιφανειακές συναδελφικές σχέσεις τον οδηγούν σε μία εναγώνια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού της ταυτότητάς του. Ειδικότερα, με το **επίθετο/μεταφορά** («μπαγιάτικες φάτσες») αποτυπώνεται, με ενάργεια και ζωνρότητα, η αποστροφή του προς τα πρόσωπα των συναδέλφων του σχολιάζοντας την ανιαρή και πληκτική καθημερινότητα που βιώνουν οι συνάδελφοί του καθημερινά. Παράλληλα, με τη χρήση της **αντίθεσης** («Εδώ, είπα, μέσα... αποκαρδιωτική») αναδεικνύεται με δραματικό τόνο η ματαίωση της ελπίδας του να αναζητήσει τη δημιουργικότητα και την ανανέωση σε νέους φοιτητές ακαδημαϊκών σχολών. Τελικά, ο αφηγητής με τον **εσωτερικό μονόλογο** («Σκέφτομαι μήπως πρέπει... κατάστιχα χωνεύω») εκφράζει με εξομολογητικό τόνο την επιθυμία του για επαναπροσδιορισμό των επιλογών του. Μάλιστα, μέσω των διαδοχικών αρνήσεων («ούτε..ούτε») αναγνωρίζει τις αδυναμίες του και απελπίζεται καθώς συνειδητοποιεί πως δεν υπάρχουν περιθώρια αλλαγής.

Σε ανάλογη περίπτωση, θα βίωνα κι εγώ έντονα συναισθήματα ματαίωσης. Αναμφίβολα, ένα αντίστοιχο εργασιακό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από απουσία δημιουργικότητας και ρηχές συναδελφικές σχέσεις, θα με απογοήτευε. Ωστόσο, θα προσπαθούσα μέσω της ενδοσκόπησης κι αυτοκριτικής να απεγκλωβιστώ, ώστε να εργάζομαι με μεράκι και συνεργατική διάθεση, εξασφαλίζοντας μια ισορροπημένη κι ευτυχισμένη ζωή.

Εναλλακτικοί κειμενικοί δείκτες:

- **Μεταφορά** («Ανεβαίνω... καρδιά μου») / **Επίρρημα** («αμέσως»)
- **Εσωτερικός μονόλογος** («Δεν μπορώ... κεφάλι»)
- **Α' πρόσωπη αφήγηση/ Μεταφορικός λόγος** («Εκείνο όμως... βαθιά σκέψη»)
- **Επανάληψη** («Ίδιες... ίδιες»)

Θέμα Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: **Άρθρο** στο προσωπικό ιστολόγιο

Ύφος: **Ημιεπίσημο**

Πρόσωπα: **α' ενικό και πληθυντικό**

Τα Κείμενα 1 και 2 αναφέρονται στη δημιουργικότητα και τη σημασία της. Αξιοποιώντας δημιουργικά το περιεχόμενό τους, σε ένα άρθρο 350-400 λέξεων που θα αναρτήσετε στο προσωπικό σας ιστολόγιο, να αναφέρετε: (α) τους λόγους για τους οποίους το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα των μαθητών/μαθητριών.

Α΄ Ζητούμενο:

(α) λόγοι για τους οποίους το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα των μαθητών/μαθητριών:

- Βελτίωση του περιβάλλοντος μάθησης, αλληλεπίδραση μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων, μετατόπιση ενδιαφέροντος στον μαθητή, μαθητοκεντρική εκπαίδευση, ανάπτυξη ενδιαφέροντος για το σχολείο
- Ανάπτυξη πνευματικών δεξιοτήτων π.χ. καλλιέργεια φαντασίας, όξυνση κριτικής και αντιληπτικής ικανότητας
- Προαγωγή τέχνης και πολιτισμού, παραγωγή νέων καλλιτεχνημάτων
- Κοινωνική ανάπτυξη, επίλυση σύνθετων προβλημάτων ενήλικης ζωής, προετοιμασία του ενεργού και ικανού πολίτη, πρόληψη φαινομένων κοινωνικής παθογένειας
- Ψυχοσωματικά οφέλη, σωματική υγεία/ευεξία, αυτοπραγμάτωση, τόνωση αυτοπεποίθησης
- Αποτελεσματική διαχείριση προσωπικών ζητημάτων π.χ. οικονομικών, επαγγελματικών, υπευθυνότητα, ωριμότητα
- Συμβολή στην τεχνολογική πρόοδο, ως αντιστάθμισμα στην τυποποίηση της τεχνητής νοημοσύνης

Β΄ Ζητούμενο:

(β) τρόποι με τους οποίους εσείς επιλέγετε στην προσωπική σας ζωή, να εκφράσετε τη δημιουργικότητά σας.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ

- Διαδίκτυο: φόρουμ συζητήσεων, αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για πληροφόρηση και διεύρυνση οριζόντων, δημιουργία προσωπικού ιστολογίου, συμμετοχή σε ομάδες κοινωνικής ευαισθητοποίησης, δραστηριοποίησης
- Κοινωνικοποίηση, διάλογος
- Ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων
- Εγγραφή σε εξωσχολικές καλλιτεχνικές δραστηριότητες π.χ. ζωγραφική, αγγειοπλαστική, χορός, εκμάθηση μουσικού οργάνου, φωτογραφία...
- Άθληση
- Εθελοντισμός
- Ταξίδια
- Σεμινάρια επιμόρφωσης και αυτοβελτίωσης π.χ. εκμάθηση ξένων γλωσσών, διαχείριση άγχους

ΣΧΟΛΕΙΟ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Ερευνητικές εργασίες, ανακαλυπτική μάθηση
- Συμμετοχή σε ομίλους π.χ. ρομποτικής, ρητορικής, δημιουργικής γραφής, λέσχη φιλαναγνωσίας, καλλιτεχνικές ομάδες π.χ. θεάτρου, χορού, χειροτεχνίας πρωτοβουλία π.χ. σκηνοθεσία ταινιών μικρού μήκους, διοργάνωση καλλιτεχνικών δρώμενων